

Informatie en documentatie

Mondiale Vorming in het onderwijs

De lijst bevat een overzicht van informatie- en documentatie te gebruiken in het kader van mondiale vorming in het onderwijs. Vooral voor diegenen die aan projectonderwijs (willen) doen is de lijst een hulpmiddel bij het zoeken naar informatie betreffende onder meer projectverslagen, het vinden van geschikte thema's en bijpassend materiaal en adressen voor verdere informatie.

De lijst is samengesteld vanuit en gericht op de praktijk van de mondiale vorming in het onderwijs en onderverdeeld in:

A1 & A2:

Het eerste deel gaat over de theorie en praktijk van mondiale vorming in het onderwijs. Hierin ook een overzicht van ruim honderd projectverslagen uit 'De Projectenbank' opgenomen. Deze verslagen geven inzicht in hoe een bepaald project op een bepaalde school verlopen is, welke materialen en informatie-adressen zijn gebruikt, etc.

B:

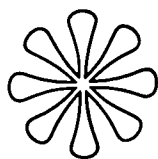
Het tweede deel verwijst vooral naar thema's en bijbehorende informatie en documentatie. Voorbeelden zijn: Arm en Rijk, Oorlog en Vrede, Landeninformatie, Energie en grondstoffen, enz. De themakeuze vindt plaats op grond van keuzen die in de praktijk van onderwijsprojecten werden gemaakt.

C:

In het derde deel tenslotte staan adressen van groepen en organisaties alfabetisch gerangschikt waarvan bijdragen werden vermeld onder A en B. De informatie en documentatie is te gebruiken zowel door degenen die werken in het basis- en voortgezet onderwijs en volwasseneneducatie, als degenen die werken aan onderwijsondersteuning en/of begeleiding.

De samenstellers van deze lijst hopen op reacties van de gebruikers in verband met correcties, aanvullingen, op- en/of aanmerkingen die tot volledigheid en verbetering kunnen bijdragen. Hiervoor zijn antwoordkaarten bijgevoegd in de lijst. De lijst wordt toegezonden na overmaking van f 7,50 (incl. verzendkosten) op giro 1285102 van de Stichting School en Wereld te Santpoort-Noord.

Stichting School en Wereld, Wulverderlaan 1A, 2071 BG Santpoort-Noord, tel. 023 - 382724.

VON

INFO

VON-ledenvergadering

De VON-ledenvergadering zal gehouden worden op zaterdag 1 juni 1985, van 10.00 tot 16.00 uur in de gebouwen van de SOL te Utrecht.

Na het huishoudelijk gedeelte ('s ochtends) zal 's middags het thema:

Burgerinformatica *ten koste van* uren Nederlands of *ten dele in* het vak Nederlands? centraal staan.

Aanmeldingen en verdere informatie bij het VON-bureau (zie voorin dit nummer).

Vervolg verslag werkzaamheden ACLO-M i.o.

Nog nagenietend van een koffieconcert waarin een onderdeel met een zevental korte stukken van Von Beethoven, dacht ik aan een overeenkomst met het Aclo-werk. Adviseringswerk is vaak ook het bijeenbrengen van allerlei brokjes. Dankzij de bijdragen en inzet van onder anderen de leden van de Resonansgroep en vele mensen die in een ad hoc subcommissie of aan incidenteel advieswerk meedoen, kan dat dan toch tot een welluidend geheel worden.

Het brokjesachtige komt enerzijds voort uit de aard van het werk; adviseren over allerlei concept-publicaties betekent vaak werken op een heel korte termijn, om te kunnen passen in diverse plannings van de adviesvrager. Anderzijds leidt ook het feit dat de adviesstructuur nog steeds niet formeel is ingesteld — met als consequentie de onmogelijkheid activiteiten voor een

langere periode dan zeven maanden te begroten, en dus te organiseren — tot verbroekeling.

In 1984 werden 12 adviezen uitgebracht; aan enkele daarvan heb ik hier al aandacht besteed. In het jaarverslag 1984 dat op korte termijn gemaakt zal worden, zullen alle uitgebrachte adviezen beschreven worden. Thans heeft de Aclo-M i.o. adviezen onder handen over onder meer de samenhang tussen de projecten Taalvaardigheid in de basisschool en Werken met Boeken, over het jaarverslag over 1984 van de SLO, over de tijdsschatting per vak voor het onderwijs op de basisschool, over het inhoudselementenontwerp Voortgezet Basisonderwijs en over een concept-publikatie *Taalexpressie* van sectie VII van de SLO.

Studiedag schrijfonderwijs

In het kader van adviesvoorbereidende activiteiten met betrekking tot leerplanontwikkeling voor schrijfonderwijs bereidt een groepje thans in Aclo-verband een studiedag schrijfonderwijs voor, bedoeld voor docenten mavo/lbo. De bijeenkomst, die door de Aclo-M i.o. georganiseerd wordt, mede op verzoek van de VON, zal worden gehouden op *donderdag 8 juni 1985*.

Uit het voorlopige programma:

- een schets van de ontwikkelingen in het schrijfonderwijs in de afgelopen jaren;
- vier, parallel te houden, probleemstellende inleidingen voor groepen van ongeveer 20 personen, over knelpunten met betrekking tot 1) evaluatie, 2) differentiatie, 3) didactiek en 4) motivatie in het schrijfonderwijs. Na de inleidingen, die ongeveer 20 minuten zullen duren, inventariseren van problemen en mogelijke oplossingen in de groep;
- lunchpauze;
- in kleinere groepen een probleem uit de ochtendzitting uitwerken;
- forumachtige discussie.

Voor meer informatie over en/of opgave voor deze studiedag kunt u terecht op onderstaand adres.

LEGIO-project

Een voorgenomen activiteit van de Aclo-M i.o. van een wat langere adem is een ad hoc subcommissie, die zich zal gaan bezighouden met de concept-kaderpublicaties die thans door SLO-medewerkers gemaakt worden voor het LEGIO-project. LEGIO staat voor *Leerplanontwikkeling voor Etnische Groepen, Intercultureel Onderwijs, Onderwijsstimulering*. Daaronder vallen vele activiteiten, onder meer leerplanontwikkeling Onderwijs in Eigen Taal en Cultuur en Nederlands als Tweede Taal.

Thans wordt gewerkt aan kaderpublicaties die een inhoudelijke aanduiding van doelen, inhouden en werkvormen moeten opleveren voor de diverse deelcomponenten. Het accent ligt op het basisonderwijs; er wordt evenwel ook enig werk gedaan ten behoeve van het voortgezet onderwijs. De OETC-activiteiten hebben in de eerste fase tot doel mogelijke inhouden aan te geven voor onderwijs in de talen en culturen Turks, Arabisch, Moluks-Maleis en Spaans. Voor Nederlands als tweede taal heeft het maken van een probleemanalyse (NT2 als vak- of leergebied, als voertaal in het onderwijs, als bepalende factor in de interactie tussen leerkracht en leerling(en) en leerlingen onderling) hoogste prioriteit. De projectgroep Intercultureel Onderwijs stelt zich onder meer tot doel bijdragen te leveren aan de conceptualisering van intercultureel onderwijs, zulks te koppelen aan schoolwerkplanontwikkeling en handreikingen te ontwikkelen voor het onderwijs in de klas. In het onderdeel Onderwijsstimulering wordt een verbinding nagestreefd met de SLO-projecten Zorgverbreding en Werken met Boeken (ten aanzien van voortgezet lezen).

De in te stellen commissie, die de naam ad hoc subcommissie Intercultureel Onderwijs zal gaan dragen, zal onder meer voortbouwen op het Aclo-advies uit 1982 *Onderwijs in een multiculturele en multi-etnische samenleving*. Van het werk van genoemde commissie zal ik pogen regelmatig in dit tijdschrift verslag te doen.

Namens de Resonansgroep ACLO-M i.o.
Resy Delnoy
Dr. Ariënsstraat 3, 5351 GB Berghem
tel. 04123 — 1078

Verslag van de penningmeester

Wie de jaarstukken bestudeert zal kunnen stellen dat de ingevoerde bezuinigingen effect hebben gehad. De VON is uit de rode cijfers aan het klimmen. Er zijn verschillende oorzaken voor deze ontwikkeling aan te geven:

In de eerste plaats betekende het overnemen van het werk van Joke en Piet door vrijwilligers een besparing van rond de f 40.000. Deze overname is voor Joke en Piet samengegaan met toch nog heel wat doorstuur-werk, omdat velen niet snel wennen aan een nieuw adres. De wijze waarop zij deze overlast hebben willen verduren, verdient oprechte dank.

In de tweede plaats hebben bestuurs- en redactieleden veel dingen goedkoper gedaan: thuis verga-

deren, uitwijken naar zo goedkoop mogelijke vergaderruimtes, en dergelijke.

Last but not least, Reina en Wim hebben belangeloos zeer veel werk verzet. Ook daarvoor is uitvoerige dank op zijn plaats.

Tenslotte wil ik nog vermelden dat de firma Vermande en Ria Jaarsma in de eerste maanden van 1984 een buitengewone good-will hebben getoond. Beiden hebben lang op grote bedragen willen wachten. Dat betekende dat de VON geen geld heeft behoeven te lenen. Ook daarvoor past dank.

Al met al heeft ondergetekende een lastig jaar gehad, maar daarbij heeft hij buitengewoon veel steun gekregen van velen.

Emile Nielen, penningmeester

VON BALANS per 31 december 1984

<i>Activa</i>		<i>Passiva</i>	
1 Overlopende posten	5.075,93	1 Vermogen	6.973,46
2 Geldmiddelen		2 Belasting	2.996,00
Giro	341,72	3 Bockingsverschil '84	82,65
Bank	22.276,13	4 Schulden op korte termijn	17.616,27
Kas -/-	<u>25,40</u>		
	<u>22.592,45</u>		
Totaal activa	<u>27.668,38</u>	Totaal passiva	<u>27.668,38</u>
Toelichting			
1 Overlopende posten		4 Deze bestaan uit:	
Deze zijn als volgt te specificeren:		Productie en layout Moer 6	10.888,37
nagekomen giro's	302,33	Wikkels Moer	1.102,50
debiteuren	3.373,35	Telefoon Bureau	59,35
afrekening België	<u>1.400,25</u>	Declaraties Bestuur/Redactie	1.886,05
	<u>5.075,93</u>	Moer-redactieleden België	680,00
		Kosten mutaties Vermande ca	<u>3.000,00</u>
			<u>17.616,27</u>

De andere posten spreken voor zich.

JAARREKENING 1984

<i>Inkomsten</i>		<i>Uitgaven</i>	
1 Abonnementen	114.110,23	1 Bestuur	8.127,69
2 Coll. akk. en VON-B	14.481,00	2 Productie Moer	121.474,74
3 Verkopen	14.615,86	3 Redactie Moer	5.476,16
4 Renten en div.	544,14	4 Bureau	7.310,44
5 Bedrijfsvereniging	42.535,24	5 Activiteiten	8.156,57
6 Subsidies	10.000,00	6 Salaris	25.990,71
7 Vonk	40,00	7 Bedrijfsvereniging & LB	16.500,33
8 Activiteiten	1.275,00	8 Diversen	90,00
9 Verrekeningen	<u>75,50</u>	Batig expl. saldo	<u>4.550,33</u>
	<u>197.676,97</u>		<u>197.676,97</u>

STUDIEDAG: 14 SEPTEMBER 1985

De VON organiseert naar aanleiding van dit themanummer een studiedag voor leerkrachten in het basis- en voortgezet onderwijs, studenten en opleiders.

Op deze studiedag worden werkgroepen gevormd rond de vraag:

Hoe kan taalonderwijs — in de ruimste zin van het woord — bijdragen aan het onthullen en bestrijden van vooroordelen en uitingen van racisme?

Hier volgt, onder voorbehoud, een overzicht van de werkgroepen:

- 1 Mogelijke uitingen van racisme in dagelijks taalgebruik (kranten, weekbladen en andere media) leren herkennen als eventuele basis voor lesmateriaal voor bovenbouw havo/vwo. (Willem Campschreur en Bart Top)
- 2 Wereldoriëntatiemethoden voor het basisonderwijs analyseren op racistische facetten (Peter Reinsch en Harry van den Berg)
- 3 Hoe Anansi-verhalen uit Suriname in het intercultureel onderwijs op de basisschool gebruikt kunnen worden en welke toepassingsmogelijkheden andere verhalen bieden. (Henk Figee)
- 4 Hoe ontwikkel je leerlingenmateriaal voor een project over racisme in de eerste en tweede klas van het VBaO? (leerkrachten van de SG Centrum-Oud-West te Amsterdam en van de OSG Echnaton in Almere-Stad)
- 5 Aan de hand van een project over poëzie uit de derde wereld aangeven hoe niet-westerse poëzie gebruikt kan worden voor mondiale vorming; hoe om te gaan met vooroordelen van leerlingen tegenover niet-westerse culturen (klas 3, 4, havo/vwo) (Ida Sjouwerman en Bart Thijs)
- 6 Hoe reageer je als leerkracht in situaties waarin, bedoeld of onbedoeld, sprake is van racisme? Met behulp van spelvormen wordt onder-

zocht hoe je in dergelijke situaties met name op collega's zou kunnen reageren.

(Jona Maitland)

- 7 Anti-fascistische vorming op school. Een uitwerking daarvan is een project over fascisme. Bespreken van het project 'De Oplossing': Lesmateriaal en de film 'De Oplossing', een project gemaakt voor met name lbo- en mavo-leerlingen. (Oda de Graaf)
- 8 Wat is racisme en hoe wordt het ervaren? Waar moet een leerkracht op letten bij het aan de orde stellen daarvan in zwart-witte klassen? (Helen Burleson en anderen)
- 9 Welke mogelijkheden zien leerlingen voor een anti-racistische vorming op school? (Het Scholierenkomité voor Vrede en Anti-fascisme: SKA)
- 10 Hoe vorm te geven aan een anti-racistisch schoolbeleid? (Wim van Brakels van de Anne Frank Mavo in Den Haag)
- 11 Op welke wijze benader je lbo- en mavo-leerlingen over mensenrechten en racisme, naar aanleiding van een mensenrechtenproject? (Harry de Ridder en anderen van een scholengroep van Amnesty International)

Chris Mullard, hoogleraar onderwijskunde, houdt 's ochtends een inleiding.

De dag zal worden afgesloten met 'Daar is wel een middeltje voor', inspringtheater van de tooneelgroep KAST over hoe je als leerkracht kunt inspelen op racistisch gedrag in de klas.

De studiedag vindt plaats op zaterdag 14 september in het gebouw van de Scholengemeenschap Centrum-Oud-West, Jan van Galenstraat t/o 14 te Amsterdam.

Voor informatie en inschrijvingsformulieren kunt u een briefkaart sturen (of bellen) naar:

Hella Kroon, Nassaukade 8', 1052 CE Amsterdam, tel. 020 — 869594.
